

Dosarul nr.3ra-944/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (M. Gandrabur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, V. Negru, Gr. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Zinaida Talpalaru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative individual defavorabile, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 29 iunie 2020, Zinaida Talpalaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative individual defavorabile, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, solicitând anularea răspunsului (deciziei) nr. T-1079/20 din 10 iunie 2020 a Casei Naționale de Asigurări Sociale privind refuzul în recalcularea și achitarea pensiei în cuantum de 80 % în dependență de majorarea salariului de funcție al judecătorului în corespundere cu salariul mediu pe economie începând cu data de 01 aprilie 2015 și pe viitor, ținându-se cont de modificările legislației în cazul majorării generale a salariului de funcție al judecătorului, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită hotărârea cu privire la recalcularea și achitarea pensiei în cuantum de 80 % în dependență de majorarea salariului de funcție al judecătorului, în corespundere cu salariul mediu pe economie începând cu 01 aprilie 2015 și pe viitor, ținându-se cont de modificările legislației în cazul majorării generale a salariului de funcție a judecătorului.

În motivarea acțiunii Zinaida Talpalaru a menționat că, activează în funcție de judecător timp de 29 ani, ultima funcție fiind de judecător al Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar începând cu anul 2006 i-a fost stabilită pensie pentru vechime în muncă în mărime de 80 % din salariul lunar al președintelui Judecătoriei Economice de Circumscripție, însă pensia nu i-a fost achitată în cuantumul stabilit.

Reclamanta a indicat că, asigurarea cu pensii a judecătorilor este reglementată prin acte legislative speciale, unitare și obligatorii și anume Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat. Actele normative enunțate nu prevăd reducerea cuantumului pensiei stabilite judecătorilor.

Dispoziția art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului statuează clar că, pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, fără careva limitări și fără ca legislatorul să facă diferență între judecătorii aflați în funcție și cei demisionați. La caz, recalcularea pensiei trebuie să se realizeze reieșind din cuantumul dreptului patrimonial dobândit și anume ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului instanței de fond, în exercițiu, fără limitări.

Reclamanta susține că, în ipoteza în care salariul judecătorilor în perioada 01 aprilie 2015 – 2020 s-a modificat, respectiv și pensia urma a fi plătită în cuantum de 80 % din salariul de funcție stabilit, însă contrar prevederilor legale pensia se achită în prezent în mărime de 10 410 lei.

Prin hotărârea din 29 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea depusă de Zinaida Talpalaru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova.

S-a anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-1079/20 din 10 iunie 2020, ca ilegal și susceptibil să genereze vătămarea drepturilor reclamantei Talpalaru Zinaida.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită act administrativ individual favorabil prin care să dispună recalcularea și achitarea în beneficiul reclamantei Talpalaru Zinaida a pensiei în cuantum de 80 % în dependență de majorarea generală a salariului judecătorului în exercițiu, începând cu data de 01 aprilie 2015, ținându-se cont de modificările legislației în cazul majorării generale a salariului de funcție a judecătorului (f.d.103, 109-118).

Conform înscrisurilor anexate, se constată că Casa Națională de Asigurări Sociale a recepționat dispozitivul hotărârii la 29 octombrie 2020 (f.d.104), ulterior la 15 decembrie 2020 a recepționat hotărârea motivată (f.d.121).

La 13 noiembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel nemotivat (f.d.123), iar la 12 ianuarie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.127), a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 29 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea integrală a hotărârii contestate, emiterea unei decizii prin care să fie respinsă acțiunea depusă de Zinaida Talpalaru (f.d.128-131).

Prin decizia din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 29 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.147, 148-155).

Pentru a decide astfel, a stabilit că Zinaida Talpalaru activează în funcția de judecător din anul 1990 (arbitru de stat în Arbitrajul Republicii Moldova), ca urmare a reorganizării sistemului judecătoresc potrivit decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 7 din 20 ianuarie 1997, a fost numită, prin transfer, în funcția de judecător la Judecătoria Economică de Circumscripție Chișinău. Iar, prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 191-VIII din 20 mai 2017, Zinaida Talpalaru a fost numită prin transfer în funcția de judecător la Judecătoria Chișinău, unde activa inclusiv și la data sesizării instanței de judecată cu prezenta acțiune. Începând cu 25 ianuarie 2006, Zinaida Talpalaru beneficiază de pensie pentru vechime în muncă ca judecător.

Instanța de apel a mai constatat că la 28 mai 2020, Talpalaru Zinaida a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat recalcularea și achitarea pensiei în mărime de 80 % în dependență de majorarea salariului de funcție al judecătorului în conformitate cu salariul mediu pe economie, începând cu 01 aprilie 2015 și pe viitor, ținându-se cont de modificările legislației în cazul majorării generale a salariului de funcție a judecătorului, însă prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-1079/20 din 10 iunie 2020, s-a comunicat că pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014, judecătorilor care activează în continuare în funcție de judecător, nu se recalculează în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995.

În această ordine de idei, instanța de apel a conchis în privința temeinicei concluzia primei instanțe, precum că Casa Națională de Asigurări Sociale la examinarea cererii prealabile nu a determinat corect raportul juridic, circumstanțele importante pentru soluționarea litigiului, nu a luat în considerație că potrivit Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, pct. II prevede că judecătorul are dreptul la pensie în condițiile Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, iar potrivit art. 33 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

În acest mod, instanța de apel a reținut că, dreptul constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, nu poate desființa modalitatea, prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

În circumstanțele enunțate, instanța de apel a menținut soluția instanței de fond privind anularea ca ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-1079/20 din 10 iunie 2020, cu obligarea să emită decizia cu privire la recalcularea și respectiv achitarea pensiei Zinaidei Talpalaru, începând cu 01 aprilie 2015, ținându-se cont de modificările legislației în cazul majorării generale a salariului de funcție a judecătorului.

Totodată, instanța de apel a apreciat critic argumentele invocate în cererea de apel precum că, odată ce au fost abrogate prevederile art. 32 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, ce admitea recalcularea pensiei judecătorului ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu sau modificării/creșterii salariului odată cu numirea acestuia în altă funcție superioară celei deținute, pensia judecătorilor care se află în exercițiul funcției nu mai are fundamentare legală de a fi recalculată odată cu majorarea salariului. Or, Talpalaru Zinaida a dobândit dreptul la pensie anterior operării modificărilor și completărilor vizate, iar o lege ulterioară nu poate diminua conținutul unui drept dobândit anterior, în caz contrar, o eventuală respingere a pretențiilor ar încălca dreptul intimitei de a avea un „bun”, în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și la o „așteptare legitimă” că plățile legate de pensia pentru vechimea în muncă vor fi plătite.

La 15 iulie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.156), Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus cerere de recurs nemotivată (f.d.157), iar la 10 septembrie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.161), a depus la Curtea Supremă de Justiție motivarea recursului împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei contestate, cu pronunțarea unei decizii noi (f.d.162-164).

În motivarea recursului, Casa Națională de Asigurări Sociale și-a manifestat dezacordul cu soluția instanței de apel, invocând că instanța de apel nu a analizat multiaspectual actele normative și legislația în vigoare care reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanțele de judecată ca fiind stabilite.

Recurentul a menționat că, potrivit documentelor din dosarul de pensionare a intimitei s-a stabilit, că începând cu 25 ianuarie 2006, Zinaida Talpalaru beneficiază de pensie pentru vechime în muncă de judecător, stabilită conform prevederilor art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20 iulie 1995, calculată în mărime de 76 % din salariul de funcție al președintelui Judecătoriei Economice de Circumscripție.

Astfel, de la 01 ianuarie 2014 cuantumul pensiei intimitei a fost recalculat, ținându-se cont de majorarea salariului judecătorului în exercițiu, care s-a efectuat conform Legii nr. 328/2013 cu privire la salarizarea judecătorilor, luând în considerație vechimea în muncă ca judecător la momentul stabilirii pensiei pentru vechime în muncă.

De asemenea recurentul a precizat că, potrivit listei judecătorilor care beneficiază de pensie pentru vechime în muncă și continuă să activeze în continuare în funcție de judecător, prezentată de către Consiliul Superior al Magistraturii prin scrisoarea din 20 februarie 2019, Zinaida Talpalaru continuă să activeze în funcție de judecător.

Recurentul a remarcat că, la 16 mai 2014, a intrat în vigoare Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care a fost modificată și completată Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20 iulie 1995, fiind modificate reglementările legale ce prevăd asigurarea cu pensie

a judecătorilor (acelor aflați în demisie, cât și acelor ce se află în exercițiu funcției). Astfel, la art. III din Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, este prevăzut că judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Recurentul a menționat că, la capitolul dat s-a expus și Ministerul Justiției prin scrisoarea nr. 03/3250 din 03 aprilie 2015, explicând că se recalculează pensiile stabilite până la data de 16 mai 2014 (data intrării în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014) judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă. Pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014 judecătorilor care activează în continuare în funcție de judecător nu se mai supun recalculării în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 - XIII din 20 iulie 1995.

Recurentul a evidențiat că temei în vederea satisfacerii pretențiilor intimatelor privind recalcularea pensiei după data de 01 aprilie 2015, nu este. Or, odată ce au fost abrogate prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 - XIII din 20 iulie 1995, care admiteau recalcularea pensia judecătorului ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu sau modificării/creșterii salariului odată cu numirea acestuia în altă funcție superioară celei deținute, pensia judecătorilor care se află în exercițiul funcției nu mai are fundamentare legală de a fi recalculată odată cu majorarea salariului. Dreptul la recalcularea pensiei fapt fiind rezervat doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă, precum și indică alin. (3) art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 - XIII din 20 iulie 1995.

Conform art. 244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 25 mai 2021.

Instanța de recurs constată că la materialele cauzei lipsește notificarea de către Curtea de Apel Chișinău părților în proces a dispozitivului deciziei contestate, însă potrivit avizului de recepție DS8003392106AS (f.d.159), se constată că la 17 august 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale, a recepționat decizia motivată.

La 15 iulie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.156), Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus cerere de recurs nemotivată (f.d.157), iar la 10 septembrie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.161), a depus la Curtea Supremă de Justiție motivarea recursului împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei contestate, cu pronunțarea unei decizii noi

(f.d.162-164). Astfel, instanța de recurs constată că recursul a fost depus cu respectarea termenului prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 20 septembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatei Zinaida Talpalaru copia cererii de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.167), însă nu a fost recepționată de ultima, plicul fiind restituit instanței cu mențiunea factorului poștal „nereclamat”.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudential, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în

asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, este inadmisibilă.

În conformitate cu prevederile art. art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecători

Nina Vascan

Victor Burduh